

‘Ik ben in uw midden als dienaar’

Preek over Lucas 22:27

Te lezen: Jesaja 42:1-7 en Lucas 22:24-30

Intrededienst Delft

Delft, 24 augustus 1975

Lucas 22:27 is een merkwaardige tekst voor een dominee om intrede mee te doen. Na afloop van deze dienst zou u mij eigenlijk niet meer ‘dominee’ mogen noemen.

U weet toch wat ‘dominee’ betekent? Het betekent: ‘heer’.

Een dominee, een heer, die met Jezus zegt: ‘Ik ben in uw midden als dienaar’, is geen dominee meer.

De Engelsen hebben een beter woord voor mensen als broeder Cohen en ik. Voor de Engelsen zijn we ‘ministers’, dat is: ‘dienaren’.

Niet dat Engelsen christelijker zijn dan Nederlanders, maar hierin staat hun taalgebruik dichter bij de Bijbel dan de onze: In de gemeente van Jezus Christus heb je geen heren, maar alleen dienaren.

Wellicht vindt één van u dit een dom gekozen intredetekst. Een tekst die mijn positie ondergraaft. Ik zou beter als dominee, als heer, dan als dienaar kunnen binnenkomen. In iedere gemeente liggen wel problemen: Ingewikkelde vraagstukken. Netelige kwesties. Moeilijke mensen. Misschien hebt u ze niet? Dan bent u als gemeente een gezegende uitzondering!

Van een voorganger wordt dikwijls verwacht, en ook geaccepteerd!, dat hij als een veldheer het terrein overziet en zijn beslissingen neemt. Onder het motto van Julius Caesar: ‘Ik kwam, ik zag, en ik overwon’. Een beslissing hier genomen. Daar een knoop doorgehakt.

Ik voel ook bij mezelf de aarzeling. Is het wel een zaak van verstandig beleid om je in een nieuwe werksituatie, in een nieuwe gemeente, als dienaar te presenteren? Maak je je eigen positie daarmee niet bij voorbaat zwak?

Deze reactie, dit gevoel, behoeft niemand te verbazen. Wanneer Jezus spreekt over het dienen van elkaar, gaat het ons overal kriebelen. We zijn allergisch voor dienen. We hebben onze bezwaren. Onze verstandige bedenkingen. We gaan met Jezus in discussie: ‘U hebt in principe wel gelijk, maar....’ En dan komen we aandragen met onze argumenten.

Daar heb je het argument van de sterke man: ‘Heer, wanneer je in deze wereld iets wilt bereiken, moet je met macht je wil weten op te leggen’.

Op school hebt u misschien de zogenaamde ‘vaderlandlievende liederen’ leren zingen. ‘Stalen vuist en rappe hand, zo is het volk van Nederland’.

Zo werd Nederland groot, in de tijd van de Gouden Eeuw: Door stalen vuist en rappe hand. Zo bereik je wat in de wereld. Kijk naar politici, naar succesvolle zakenmensen. Ze durven in hun eentje beslissingen te nemen, en hun beleid door te drukken. Dat is het argument van de sterke man.

Jezus gaat hierover niet met ons discussiëren. Hij zegt alleen: 'Doch gij niet alzo....'
Julie hebben honderd maal gelijk. Zo gaat het inderdaad in de samenleving. 'Doch gij niet alzo....'

Direct hierop volgt Jezus' argument: 'Ik ben in uw midden als dienaar'.

Jezus' eigen persoon is het doorslaggevend argument. Waarom moeten wij in de gemeente dienaren van elkaar zijn? Omdat Jezus op aarde een dienaar was.

Jezus, die zijn discipelen de voeten waste, is het einde van alle discussie.

Jezus, die zich liet vernederen tot de kruisdood, introduceert met zijn eigen leven een nieuwe orde. De orde waarin je niet met heersen, maar met dienen, je doel bereikt.

Jezus bereikte zijn doel niet door sterk te zijn, maar door zwak te zijn. Hij slaagde niet als sterke man, maar als dienaar.

Jezus waste zijn discipelen de voeten. Hij vernederde zich tot het dragen van uw en mijn zondenschuld. Hij liet zich vernederen tot de kruisdood.

De Heer zei tegen zijn volgelingen: 'De eerste onder u worde als de jongste, en de leider als de dienaar'. Jezus heeft deze woorden zelf waargemaakt in zijn leven: Hij, de eeuwige Zoon van God, de eerstgeborene der ganse schepping, is voor ons de jongste geworden. De jongste bediende die ons vuile werk opknapte.

En zó is Jezus door God verhoogd tot koning.

Jezus gaf zich als dienaar aan de mensen, en stierf als dienaar. En na drie dagen wekte God Hem op uit de doden. De als dienaar gestorvene werd opgewekt als koning, als degene die alle macht heeft in de hemel en op aarde.

Wanneer ik het wat vreemd mag uitdrukken: Dit is de succesformule van het Koninkrijk van God: Niet de sterke heerser, maar de dienaar bereikt zijn doel.

Zo zie ik mijn werk in uw midden: Ik mag uw dienaar zijn.

En u mag mijn dienaar zijn. Het is een zaak van over en weer!

Als elkaars dienaren zullen we er komen, in de gemeente.

Wanneer iemand van u problemen heeft, mag ik bij u komen. Niet als iemand die vanuit de hoogte u aanhoort, die als een dokter de diagnose stelt en een recept voorschrijft. Maar als een dienaar die bereid is zich tot het niveau van uw voeten te verlagen. Die bereid is in uw schoenen te gaan staan, uw pijn en twijfels en zorg mee te voelen.

Ik ben geroepen om als dienaar uw lasten mée te dragen. Om als polderwerker náást u in de modder te gaan staan, wanneer u er in staat. Zoals Jezus als dienaar naast ons in de modder is gaan staan.

Zó zullen we in Gods kracht er samen uitkomen. Wanneer ik als voorganger u vanuit de hoogte benader, als iemand die het allemaal wel weet, als iemand die het wel even zal regelen, ben ik aangewezen op mijn eigen menselijke kwaliteiten. Geen dienaar, maar heerser!

Wanneer ik mij voor u verneder om uw dienaar te zijn, zal God zijn kracht in mij openbaren. God werkt daar, waar mensen elkaar dienen.

Waar mensen elkaar in gelovige overgave dienen, herhaalt zich het wonder van het dienend leven van Jezus. God vult de dienst die wij aan elkaar verrichten met zijn vergeving die bevrijdt, met zijn wijsheid die problemen oplost, met zijn kracht

waardoor lasten licht worden.

Omgekeerd mag ik u als gemeente vragen mijn dienaar te worden. Daarmee bedoel ik niet dat u mij moet helpen in de uitvoering van werk, dat ik in mijn eentje niet klaar krijg. Dat vraag ik óók wel van u, maar hierom gaat het niet in het dienaar zijn. Ik bedoel ook niet, dat u als gemeente moet doen wat ik als voorganger zeg. Wanneer ik u vraag om mijn dienaar te willen zijn, vraag ik u om mij in mijn beperkingen te accepteren. Het klinkt misschien vreemd in uw oren, maar ik moet het eerlijkheidshalve zeggen: Ik weet niet alles. Ik kan niet alles. Probeert u nooit van uw voorganger iemand te maken die alles moet weten en alles moet kunnen! Dan maakt u een dictator van hem!

Accepteert u een voorganger toch in zijn beperkingen. Gaat naast hem staan in zijn zwakke punten, in zijn twijfels soms, in zijn aanvechtingen, in zijn moeheid. Dat is elkaar dienen: Elkaar voor het aangezicht van God accepteren in elkaars zwakheden. In elkaars beperkingen naast elkaar gaan staan. Als elkaars dienaren staan u en ik naast elkaar. Onze ene hand reiken we elkaar tot steun. Onze andere hand reiken we elkaar om die tot gebed samen te vouwen. Dan gebeurt het wonder:

God vult de dienst die wij aan elkaar verrichten met zijn kracht.

Amen.